

Oponentský posudok na dizertačnú prácu **Interpretace autorského záměru ve filmech Pavla Juráčka**

Autor: Mgr. Karel Mohyla

Vo svojej dizertačnej práci **Interpretace autorského záměru ve filmech Pavla Juráčka** Karel Mohyla vstupuje na pôdu, ktorá je relatívne dobre prebádaná: na pôdu analýzy filmov Pavla Juráčka. Jeho metodologické východiská sú však celkom nové a analýzu Juráčkových filmov posúvajú na inú úroveň. Doktorandovi hrá do karát vydanie takmer kompletnej pozostalosti Juráčka ako aj spomienok jeho tretej manželky, ktoré jeho vlastné denníkové zápisky relativizujú a nútia nás nahliadať na ne kriticky. Hoci na tému Juráčkových filmov vzniklo viacero štúdií a diplomových prác, Karel Mohyla ich podrobuje kritickému čítaniu a namiesto prevládajúcej tendencie používať Juráčkovu dielo ako interpretáciu jeho životného osudu postupuje naopak, a Juráčkovu dielo analyzuje v kontexte jeho presvedčení v danom historickom momente. Tie rekonštruje jednak na základe Juráčkových denníkových zápiskov a jednak na základe jeho publikovaných textov. Inšpiruje sa metódou Quentina Skinnera, ktorá v súčasnej českej a slovenskej teórii pôsobí novo a užitočne, pretože na relatívne exaktnom základe pomáha určiť zámer diela.

Práca Karla Mohyly je dobre štruktúrovaná a jasne napísaná, veľmi potešujúca je aj jej bezchybná jazyková úroveň. Popri presvedčivom úvode je práca členená na kapitoly venujúce sa jednotlivým Juráčkovým filmom, ktoré podliehajú jednak klasickej naratívnej analýze a jednak zasadeniu do dobového diskurzu na danú tému ako aj do kontextu meniacich sa Juráčkových presvedčení. Dobový diskurz pomáha zrekonštruovať jednak diela, na ktoré Juráček mohol reagovať a jednak dobová recepcia jeho filmov, niekedy bohatšia, inokedy kusejšia. Takto sa rekonštruje autorský zámer, predstava, čo autor chcel povedať v rámci daného diskurzu, ako naň reagoval. Dobová recepcia pomáha identifikovať primárne významy a naratívna analýza sekundárne významy jednotlivých diel. Komparácia diel s dobovým diskurzom umožňuje identifikáciu sekundárnych ilokučných aktov a zhrnutie interpretácie pomáha rekonštruovať dielo ako primárny ilokučný akt. Autor je v takejto štruktúre dôsledný, okrem Skinnera sa vo vlastných analýzach diel inšpiruje Seymourom Chatmanom. Na základe analýz Juráčkových raných článkov sa dozvedáme, ako Juráček postupoval, aby pripravil divákov na svoje vlastné dielo, ale dozvedáme sa aj o jeho postupnom opúšťaní pôvodných pozícií či dokonca rezignácii na publicistickú činnosť. Dozvedáme sa o zaujímavých ambivalenciách tvorby aj Juráčkových postojov k vlastnému dielu, napríklad v prípade prvého filmu Juráček najprv priznáva kaľkovský vplyv, neskôr sa ho však snaží poprieť. Porovnávanie s dobovou tvorbou navyše vyzdvihuje originalitu Juráčkových autorských volieb a postupov.

Ako autor práce doznáva v jej závere, stanovovanie či predpokladanie autorského zámeru je bežnou praxou, tá je však často len intuitívna a subjektívna. Karel Mohyla na Juráčkovom diele aplikuje exaktný spôsob rekonštrukcie založený na argumentoch, ktorým sa bežná publicistika ale niekedy aj teória vyhýbajú.

Voči práci Karla Mohyly nemám žiadne výhrady. Odporúčam ju prijať na obhajobu a po jej úspešnom zvládnutí udeliť doktorandovi titul Ph.D.

V Bratislave

15. november 2021

doc. Mgr. Jana Dudková, PhD.